

Laba diena

Šiandien – mėnulio delčia. Saulė teka 6 val. 22 min.,
leisis 20 val. 18 min. Dienos ilgumas 13 val. 56 min.

Vardadienius švenčia: šiandien – Valeras, Valerijonas, Valerijus, Valerius, Visvainas, Visvainė, Visvaldas, Visvaldė, rytoj – Gema, Joskaudas, Joskaudė, Josmina, Josminas, Josminė, Unė, Vilnius, ketvirtadienį – Ūdrys.
Balandžio 15 – Pasaulinė meno diena.

Šaknis 2 p.
knaisiojanti kaulė

Jiezo grafystei –
470 metų 2-8 p.

Dirbtinis intelektas
savinasi tradicinės
žiniasklaidos
turinį: kaip
išgyvens 3-4 p.
žurnalistika?

Gyvenimas,
matuojamas
skrydžiais:
Vytautui
Sabeckui –
75 4-5 p.

Išlaužo mokyklai –5-8p.
100. Istoriją kuria žmonės

Privacios žemės 6 p.
ūkio žemės pirkimas: ką
turi žinoti ir atlikti pirkėjas

„Didžiausi pokyčiai prasideda nuo paprasto rūpesčio kitu žmogumi“

Balandžio 2 dieną į Prienų kultūros centrą susirinkus gausiam būriui kolektyvo narių, Savivaldybės, seniūnijų atstovų bei socialinių partnerių, pristatyta Prienų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro (SPC) ataskaita.

Apie tai, ką Centrai pavyko nuveikti praėjusiais metais, kalbėta pasiremiant skaičiais, bet svarbu buvo nepamiršti, jog už oficialios statistikos visuomet pirmiausia yra žmonės. O tai, kiek žmonių SPC darbuotojai galės aptarnauti, priklauso nuo biudžeto, kuris, pasak SPC direktorės Aurelijos Urbonienės, kasmet nuosekliai auga. Praėjusiais metais Centro biudžetas siekė 2436 100 Eur. Didžiąją biudžeto dalį sudarė valstybės (53 proc.) ir Prienų rajono savivaldybės (35 proc.) skirtos lėšos, dar 7 proc. projektinės ir 5 proc. Centro surinktos lėšos. Lėšų dėka gyvenimo kokybei užtikrinti reikalingas paslaugas gavo 2300 paslaugų ga-

vėjų (2024 m. – 2100), o kad Centro veikla vyktų dar sklandžiau, kolektyvas pasipildė 4 naujais darbuotojais.

Iš viso praėjusiais metais SPC dirbo 84 darbuotojai, kasdien kėlęsi į darbą vardan bendro tikslo, kad sunkumų patiriantys žmonės sulauktų reikiamos pagalbos. Pasak direktorės pavaduotojos Luidos Šeškuvienės, Centras teikia pagalbas į namus, socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo; psichosocialinę; socialinę priežiūrą šeimoms; vaikų dienos socialinės priežiūros; laikino atokvėpio akredituotas socialines

(Nukelta į 3 p.)

A. Urbonienė tradiciškai keletą darbuotojų paskatino padėkomis ir gėlėmis.

Savivaldybės vadovai pradeda susitikimus su seniūnijų gyventojais

Balandžio 8 dieną Prienų rajone prasidėjo seniūnijų ataskaitiniai susirinkimai. Šiame Savivaldybės vadovai pirmąją aplankė Naujosios Ūtos seniūniją.

Pristatydamas praėjusių metų ataskaitą seniūnas Algis Aliukevičius nedaugžodžiavo, jis, palikdamas daugiau laiko gyventojų klausimams, trumpai, aiškiai ir koncentruotai apžvelgė demografinius rodiklius, svarbiausius nuveiktus darbus, iššūkius ir ateities planus.

Nors seniūnija yra viena mažiausių rajone, darbų čia netrūko. Praėjusiais metais buvo atnaujinta Naujosios Ūtos kapinių tvarka, tvarkomos kultūros paveldo objektai laikomos Senaūčio senosios vokiečių ir Skersabalio partizanų kapinės, asfaltuojamas Parko ir Liepų gatvės, taip pat atliktas drenažo sistemų remontas kelių zonoje, siekiant sudaryti patrauklias

(Nukelta į 6 p.)

Seniūnas Algis Aliukevičius.

Planuojami Nemuno pakrantės sutvarkymo darbai Prienuose

Prienų rajono savivaldybė rengia projektą, kuriuo planuojama sutvarkyti Nemuno pakrantę nuo Sakurų parko iki LDK Kęstučio paminklo.

Dalyje tako, kuris pratęs jau esamą trasą nuo Sakurų parko Šlaito ir Kalnų g. sankryžos link, jau pradėti darbai. Čia bus įrengta 336 metrų ilgio asfaltuota atkarpa su tilteliu per upelį, apšvietimu, suoliukais bei privažiavimais nuo Šlaito gatvės.

Kitame etape šis takas bus tęsiamas ir drieksis iki pat Greimų tilto (žiūrėti vizualizaciją). Projekto metu numatoma įrengti naujus pėsčiųjų takus, poilsio aikšteles bei reikalingus inžinerinius tinklus.

Šiuo projektu planuojama sukurti patogią ir saugią erdvę gyventojams ir miesto svečiams – nauji takai leis patogiai vaikščioti pakrante, o įrengtos aikštelės taps vietomis poilsiui ir sustojimui pasigrožėti Nemuno vaizdais. Taip pat bus įrengti lietaus nuotekų tinklai ir kiti infrastruktūros elementai, reikalingi tinkamam teritorijos funkcionavimui.

Daugiau informacijos ir projektiniai pasiūlymai skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.

Kapavietės dengimas akmens plokštėmis, paminklų gamyba. Akmens plokštėms taikomos nuolaidos nuo 30 iki 50 %. Suteikiama garantija. Tel. 0 616 90 276, www.granitodanga.lt

Pieno gamintojai protestavo prieš Vyriausybę

Ketvirtadienį prieš Vyriausybę susirinkę ūkininkai akcijos metu miesto gyventojams nemokamai dalino pieną, taip simboliškai parodydami, kokia maža dalis galutinės pieno kainos tenka pieno gamintojui.

„Lietuvos ūkininkai šiandien Europos Sąjungoje gauna pačią mažiausią pieno supirkimo kainą – kartu su belgiais. Taip pat gauna ir mažiausias išmokas. Vien per šiuos metus veiklą nutraukė 1777 ūkiai, o smulkesnių ūkių liko apie 7,4 tūkstančio“, – LNK žinioms sakė Prienų krašto ūkininkas, Lietuvos pieno gamintojų asociacijos tarybos pirmininkas Jonas Vilionis. Pasak asociacijos tarybos pirmininko, nors apie žemas pieno kainas kalbama jau seniai, nuo praėjusių metų lapkričio jos beveik kas mėnesį dar labiau krenta, todėl pieno gamintojai ir rengia protesto akcijas, ragindami Vyriausybę ir politikus kreiptis į ES institucijas dėl išmokų suregulavimo.

Nuomonė

Rytas STASELIS

Šaknis knaisiojanti kiaulė

Praėjusios savaitės apžvalgą baigiau užuomina ir klausimais, kaip į Baltijos šalių bei Suomijos oro erdvę pateko ir atakos prieš Rusijos naftos eksporto infrastruktūrą šalia Sankt Peterburgo metu nukrito ukrainietiški dronai. Ar galėjo būti taip, kad trijų Baltijos šalių valdžios davė oficialų ar neoficialų leidimą Ukrainai atakoms prieš Rusiją naudotis jų oro erdve?

Iš pasiekiančios viešosios informacijos pamažu galime daryti išvadą, jog greičiausiai – ne. Tokią prielaidą leidžia daryti keletas veiksmų bei faktų.

1. Dėl Baltijos šalyse „pasiklydusių“ dronų oficialus Kyjivas pareiškė oficialų apgailėstą.

2. Rusijos kariuomenė turi techninių galimybių dalį bepiločių orlaivių spiečiaus nukreipti nuo jo užprogramuoto kurso į šoną radioelektroninės kovos priemonėmis.

3. Ukrainos elektroninėje erdvėje pasirodė grafinių vaizdų, kurie patvirtina, kad į Baltijos šalis bei Suomiją „pasiklydę“ dronai kartu su spiečiumi link Ust Lugos ir Primorsko uostų keliavo Baltarusijos ir Rusijos oro erdve, o kelias į tą patį tikslą per Baltijos šalis būtų nors ir saugesnis, tačiau ženkliai ilgesnis.

4. Estijos vyriausybės atstovai oficialiai paragino ukrainiečius „atsakingiau“ rengti savo atakas prieš Rusijos pramonės objektus (ki-taip tariant, parodė, kad šalis nenorėtų būti su jomis siejama, nepaisant Kyjivui teikiamos karinės bei politinės paramos).

5. Vyriausioji Rusijos užsienio reikalų ministerijos propagandistė – Marija Zacharova – praėjusiąją ir šią savaitę ėmė pliekti Baltijos šalis už tariamai Baltijos šalių suteiktą oro erdvę puolamosioms Ukrainos priemonėms prieš Rusiją. Be to, grasino, esą jeigu tokie atvejai pasikartotų, šios šalys patirtų Rusijos atsaką.

Pastarąjį punktą į argumentų sąrašą įtraukiau dėl visuotinio žinojimo, ką ir kodėl viešai kalba M. Zacharova. Juoba tarškėdama savo versiją ji nepasirūpino pateikti jokių tai patvirtinančių objektyvių duomenų (pvz., radarų parodymų).

Tačiau M. Zacharovos pareiškimai akivaizdžiai rodo, jog Rusija atvirai siekia turėti svarių argumentų, kad prireikus savo agresiją eskaluotų į Baltijos šalis (taigi ES ir NATO). Ne itin svarbu, kad dabar pateikti agresyvūs argumentai yra iš piršto laužti. Panašiai pretekstų buvo ieškoma ir prieš pradėdant plataus masto įsiveržimą į Ukrainą 2022-ųjų vasarį.

Kažkada seniau buvau užsiminęs, kad Rusijos kariuomenei stringant Ukrainoje taip, kaip yra dabar, Maskva gali imti ieškoti naujų savo agresyvių politikos taikinių. Ir tai gali būti nebūtinai nominaliai silpnesnės Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) valstybės. Tokios, kaip Armėnija, Kazachstanas ar Moldova. Vladimiro Putino apetitus patenkinti tiktų ir Baltijos šalys arba Lenkija.

Visai nesvarbu, jog dabar tokia tikimybė atrodo visiškai neįtikėtina dėl Rusijos kariuomenės silpnumo, šalies ekonomikos problemiško ir JAV prezidento Donaldo Trumpo neprognozuojamumo. Karas, kad ir neturintis greitai pergalės perspektyvų, yra V. Putino išlikimo Rusijos valdžioje, o gal ir šiame pasaulyje, garantija. Ar bent jau prielaida. M. Zacharovos rypavimai rodo, kad Maskva toliau intensyviai renka neigiamą Baltijos šalių dosjė, kad jį galėtų pateikti it agresyvių politikos pateisinimą.

D. Trumpui, Viktorui Orbanui, savo piliečiams ar Jungtinių Tautų Saugumo tarybai. O gal ir parlamentui (Valstybės Dūmai), kuri kaip tik šiuo metu tariasi, kaip suteikti įgaliojimus savo kariuomenei „ginti“ užsienio šalyse „skriaudžiamus“ Rusijos piliečius. Svarstymo metu sąvoka „Rusijos piliečiai“, regis, virsta „rusiškai kalbančiais žmonėmis“.

Skelbiamas konkursas Mato Šalčiaus premijai gauti

Žymaus Lietuvos visuomenės veikėjo, rašytojo, žurnalisto, keliautojo ir idealisto, kraštiečio Mato Šalčiaus premijos steigėja yra Prienų rajono savivaldybė. Konkursas ir apdovanojimo renginys rengiami kartu su Lietuvos žurnalistų sąjunga.

Konkursas premijai gauti organizuojamas kiekvienais metais. 2000 eurų premija skiriama žurnalistui (-ams) už pasaulio pažinimo skatinimą bei brandžius ir išsamius spaudos, radijo, fotografijos, televizijos, interneto žiniasklaidos autorinius darbus kelionių tematika, paskelbtus per kalendorinius metus.

Kandidatus Mato Šalčiaus premijai gauti gali siūlyti pirminės žurnalistinės organizacijos, LŽS (Lietuvos žurnalistų sąjungos) skyriai,

LŽS klubai, NŽKA (Nacionalinė žurnalistų kūrėjų asociacija), taip pat pačys žurnalistai. Premija skiriama LŽS, NŽKA nariams, Prienų krašto studentams, studijuojantiems žurnalistiką, arba žurnalistams, kilusiems iš Prienų krašto.

Kandidatų dokumentai nuo 2026 m. balandžio 1 d. iki 2026 m. gegužės 21 d. (įskaitytinai) pateikiami Prienų rajono savivaldybės administracijai el. p. administracija@prienai.lt arba adresu: Laisvės a. 12, 59126 Prienai.

Gyvenimo medis augina naujas šakas

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Jiezo grafystei – 470 metų

Jieznas ir Šventininkų valsčius – istorinėje penkių šimtmečių sakmėje. Radvilų Erelis ir Holovčinskių Baltoji Gulbė

Kunigaikščio Motiejaus Mikitaičio prisistatymas Radvilų giminei

Ankstesnę straipsnį baigiau su pažindindamas su Jonu Radvila 1-uoju. Pabrėžiame 16 a. krašto žymiausią asmenybę kunigaikštį Motiejų Mikitaičį kilusį iš Kijevo Rusios kunigaikščių Riurikovaičių, stačiatiki rėmusį Kijevo Pečiorų Lauros vienuolyną. Kunigaikštis buvo didis LDK patriotas. Per 5 vykusius karus su Maskva visą laiką liko ištikimas LDK valdovams, kai atsiradavo išdavikų, panašų į Mykolą Glinskį. Jis buvo gerai pažįstamas su 1514 m. Oršos mūšio didvyriu, LDK didžiuoju etmonu Konstantinu Ostrogiškiu. Kunigaikštis Motiejus įvykusius karus su Maskva siūsdavo ir užtikrindavo aprangą ir ginkluotę 79 raiteliams ir čia nusileisdavo tik didiesiems LDK magnatams: LDK didžiajam kancleriui Albertui Goštautui, etmonui Konstantinui Ostrogiškiui, kunigaikščiui Jurgiui Sluckiui (*perapis-voyskavyalikaga-knyastva-litovskaga-1528-goda-metryka-vyalikaga-knyastva-litovskaga, kniha 523, Minsk*).

Kunigaikštis Motiejus buvo ne tik Jiezo, Peršėkės (Balbieriškio) su pilimi ir kilimų audėjomis, Kamajų, Pavilnės, bet ir daugelio dvarų gudiškose LDK teritorijose valdytojas.

Ypatinga kunigaikščio vieta Birštono istorijoje. 1507 m. gruodžio 28 dieną rašytoje privilegijoje kunigaikštis Motiejus įvardintas kaip didžiojo kunigaikščio Žygimanto Senojo vietininkas Birštone. Vienuolika metų tas svarbias pareigas ėjo. O nuo 1518 m. kovo 12 dienos iki mirties 1539 m. jis Birštoną ir jo žemes, išskyrus girią, valdė kaip privatus savininkas. Valdovas Žygimantas Senasis 1518 m. gegužės 12 d. iš kunigaikščio Motiejaus iki jo mirties gavo tiems laikams didelius pinigus – 2500 kapų grašių – ir už tai jam iki mirties įkeitė valdyti Birštoną su bajorais ir su miestu, ir su arklių šėrėjais, ir su leičiais, ir su medžiokliais, ir su visomis tarnybomis (*Lietuvos istorijos institutas. Lietuvos Metrika. Knyga 11 (1518–1523). Irašų knyga 11, Vilnius. 1997, p. 50*). Kunigaikštis Motiejus Mikitaičis ilgiau-

sias visų laikų Birštono valdytojas, valdęs 32 metus, nuo 1507 iki 1539-ųjų metų.

Kai buvo svajojama apie Radvilų-Holovčinskių sąjungą

Ir dabar, ir prieš 510 metų giminės siekė vedybų keliu susivienyti, turint naudos sutuoktiniams. Tai nulėmė ir įvairių giminių valdų dydį. Kunigaikščiai Radvilos vietinčiai LDK ir kaimyninėje Lenkijoje titulavosi Šventosios Romos imperijos kunigaikščiais, o kai kurie iš jų net pasirašydavo: kunigaikščiai iš Dievo malonės. Radvilų giminė buvo turtingiausia LDK laikų giminė ir svariausia LDK suvereniteto gynėja. Jos dvarai buvo skaičiuojami tūkstančiais, kartais ji turėjo savo kariuomenę, net didesnę už viso, valstybės. Kunigaikščiai Holovčinskiiai buvo dar su kunigaikščiais Chodkevičiais susijusi giminė ir ieškojo savo vietos po stipriųjų saule.

Tai, kad 1516 metais spalio mėn. buvo paminėtas Jiezo dvaras, nulėmė būtent Jono Radvilos ir kunigaikščio Motiejaus santykiai.

Tegul prabyla Lietuvos Metrika...

„Skundėsi jo malonybei (LDK didžiajam kunigaikščiui, Lenkijos karaliui Žygimantui Senajam) Birštono vietininkas kunigaikštis Motiejus dvaro maršalka, Dorogicko ir Slonimo seniūnu Jono Mikolojaitičiu Radvila, kad šiam buvo patikėta dukra ir jis su ja buvo ir susigyveno. Dovanų iš manęs paėmė. Aš jam skyriau 100 kapų grašių. Ir paskui jam mano dukros neprireikė ir dovanų bei 100 kapų grašių jam skirtų neatidavė. Ir kunigaikštis...“ (*Русская историческая библиотека, т. XX.. Литовская Метрика, ч. 2, запись 339, Петербург, 1903, versta iš rusėnų kalbos, toliau – LMP*).

Šis įrašas labai retas atvejis, kada įrašytas į kanceliariją, įrašas nebaigtas, nenurodoma raštininko pavardė. Tai padarė pats ar per kitus raštininkus Jonas Radvila. Nenurodomas kunigaikščio Motiejaus Mikitaičio dukros vardas, nors jis jų kelias turėjo. Taip pat nenurodoma įrašo data. Gal tuo metu Jonas Radvila dar neturėjo trečios žmonos, dvi jau buvo mirusios...

Vedybos taip ir neįvyko, bet Jo-

Jonas Radvila.

no Radvilos pyktis ant kunigaikščio Motiejaus, pasiskundusio valdovui, buvo neišpasakytai didelis.

Jono Radvilos atsakas

„Aš Jonas Mikolojaitis Radvila, didžiojo kunigaikščio maršalka, Slonimo valdytojas. Nagrinėjome vieną bylą. Į mus kreipėsi Stasio Jurgelio našlė Petruchna (ir skundėsi ji Birštono valdytoju (taip pat ir Jiezo dvaro savininku – V.K.) tuo, kad jam priklausantis žmogus (pas jį dirbantis – V.K.) Jonas Kudevičius su savo sūnumi yra Jiezo dvare. Ne kartą kreipiausi laiškais, kad tuos mano žmones jis atiduotų, bet jis jų neatidavė ir to mano teisės nepripažino. Po to aš ir mano brolis Bagdonas kreipėmės į Stanislovą Daugirdaitį, kad jie nusiųstų jam jį raginantį laišką. Bet jis priešingai negu man, jiems net neatsakė. Ir aš klausiau kunigaikščio Motiejaus: – Ką tu prieš tai turi? Ir jis atsakė: – Šie žmonės atėjo pas mane, pasisakė, kad jie yra laisvi žmonės ir prašė niekam jų neatiduoti. O kas liečia ponus Bagdoną ir Stanislovą ir tam tarnui, kuris man laišką atnešė, Petručiui Ganusaičiui pasakiau, kad metų bėgyje Petruchna pati pas jį atvažiuotų arba ką nors dėl tų žmonių atsiųstų. Ji pati neatvažiavo ir nieko neatsiuntė tų žmonių klausimu.“

O ponias Petruchna atsakė, kad mano tarnai apie tai nieko nepasakė. Ir tą tarną ji mums parodė. Jis jos žodžius patvirtino. O kunigaikštis Motiejus pasakė, kad turiu tarnus, kurie liūdys, kad aš tavo tarnui tai pasakiau. Tegul tavo tarnas prisiekia, kad aš apie žmonių laikymą ir kreipimąsi į tave nepasakiau. Ir tas tarnas sutiko prisiekti.

Ir mes numatėme priesaikos laiką: trečią dieną, pirmadienį. O kunigaikštis Motiejus savo liudininko priesaikai neišleido.

Ir mes pripažinome ponias Petruchną teisias ir davėm kunigaikščiui terminą, kad jis šių metų bėgyje per 12 savaičių iki šeštadienio tuos du žmones surastų ir juos Petruchnai gražintų. O jeigu tai neįvyktų, tai jis už juos ponias Petruchnai turėtų sumokėti 20 kapų grašių (t. y. – 1200 grašių – V.K.). Su mumis buvo didžiojo kunigaikščio raštininkas. Vilniaus raktininkas ponas

(Nukelta į 8 p.)

Šaudymas iš muškietų.

Dirbtinis intelektas savinasi tradicinės žiniasklaidos turinį: kaip išgyvens žurnalistika?

Lietuvoje retas skaitytojas, žiniasklaidos vartotojas susimąsto, kad kol žurnalistai pluša rengdami aktualias temas, o dėl to juos pasiekia kūrybiškai ir profesionaliai parengtos naujienos, milžiniškos platformos ir dirbtinis intelektas (DI) pamažu pasisavina žurnalistų darbą ir tuo vis labiau sekina redakcijų pajamas. Kai kurios Europos Sąjungos šalys jau yra sukūrusios arba kuria paramos modelius tradicinei žiniasklaidai, siūlymai padėti pagaliau pasigirdo ir Lietuvos Seime. Viliamasi, kad Medijų rėmimo fondo finansinė parama žurnalistikai bent iš dalies užtikrintų, kad kokybiškas žiniasklaidos turinys išliktų.

Informacijos nusiurbimo efektas – pavojingas

Šiandienos žiniasklaida veikia „tobulos audros“ sąlygomis. Tradiciniai redakcijų pajamų modeliai griūva, o dirbtinis intelektas (DI) bei didžiosios skaitmeninės platformos perrašo žaidimo taisykles, tad kyla esminis klausimas: ar išsaugosime patikimą žiniasklaidos turinį, ar paliksime visuomenę informaciniame vakuume ir tuo atversime kelią nepatikrintiems faktams ir dezinformacijai sklįsti?

Skaitmeninėje erdvėje plintantis DI sukurtas melas reikalauja dar kruopštesnio faktų tikrinimo, o tai reikalauja ir papildomų finansinių resursų. Kokybiška, patikrinta informacija šiandieninėje geopolitinėje situacijoje yra ir svarbus nacionalinio saugumo elementas.

Dauguma regioninės spaudos leidinių turi savo naujienų portalus,

kuriems taip pat gresia DI informacijos nusiurbimo efektas. Žmonės, naudodamiesi DI informacija, kartais net nesusimąsto, kad tos žinios yra kaupiamos ir apibendrinamos būtent iš naujienų portaluose, laikraščiuose paskelbtų žinių, kurias renka, sistemina žurnalistai. Šis darbas kainuoja, o DI, skaitmeninės platformos korespondentų paskelbtas žinias akumuliuoja net neatsiklausdami. Dirbtinio intelekto vartotojai džiaugiasi, kad atseit gauna nemokamą informaciją, bet juk išmintis byloja, kad tik spaustuose sūris nemokamas.

„Jei vietinė žiniasklaida bus finansiskai palaužta skaitmeninių milžinų, kurie be skrupulų savinasi žurnalistų parengtą informaciją, jos vietą užpildys pigi, manipuliatyvi propaganda. Pastaruoju metu itin nuvertinama žurnalisto profesija, o juk būtent žurnalistai yra faktų tikrintojai, kokybiško turinio kū-

rėjai. Labai sunkiai regioninės redakcijos dirbame, daug turime atsakomybių, o skaitmeninėje erdvėje daroma tai, kas norima, o dar ir be jokių susitarimų, finansinio indėlio pasisavinama mūsų autorystė“, – neramiomis mintimis dalijasi Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos valdybos pirmininkas **Alvydas Balčiūnas**.

Didžiosios platformos („Google“, „YouTube“, „Meta“ ir kt.) tapo pagrindiniais informacijos šaltiniais, tačiau jos pasiima liūto dalį reklamos pajamų, kurios svarbios redakcijoms. Tradicinė žiniasklaida kuria vertę, o platformos ją monetizuoja, tai reiškia, kad žurnalistų autorinius darbus paverčia tik savo pelnu arba pajamų šaltiniu. Pasak A. Balčiūno, Medijų rėmimo fondo parama žiniasklaidai šiuo atveju galėtų tapti ne privilegija, o bū-

tina kompensacija už rinkos iškraipymus, leidžiančia išgyventi ir regioninei žurnalistikai.

Generatyvinis DI mokosi iš profesionalių žurnalistų tekstų, tyrimų ir analizų, dažnai nepateikdamas nuorodų ir, deja, kaip minėta, nemokėdamas už autorių darbą. Tai kuria pavojingą precedentą: DI įrankiai pateikia galutinį atsakymą vartotojui, skaitytojui, tad jie kuo toliau, tuo labiau nebeskaito laikraščių, nebeužsuka į naujienų portalus. „Be valstybės finansinės intervencijos per Medijų rėmimo fondą žiniasklaida praranda resursus kovoti su šia intelektinės nuosavybės erozija. Natūralu, kad mes žurnalistams už autorių darbus, žurnalistinius tyrimus mokame atlygį, tai yra didelės finansinės išlaidos mažoms vietinių žiniasklaidos bendrovių redakcijoms. O grėsmė, kad skaitmeninės platformos mūsų sukurtą intelektinę nuosavybę pasiima mums nesumokėdamos nė grašio, jau yra akivaizdi“, – samprotauja A. Balčiūnas, Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos valdybos pirmininkas.

DI robotų aktyvumas – stulbinantis

Lietuvos Seimo liberalai siūlo suteikti galimybę Medijų rėmimo fondui paremti dėl dirbtinio intelekto ir skaitmeninių platformų poveikio finansinius pradimus patiriančią žiniasklaidą. Tai numatančias Visuomenės informavimo įstatymo pataisas įregistravo Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijai atstovaujantys parlamentarai **Simonas Kairys**, **Simonas Gentvilas** ir **Viktorija Čmilytė-Nielsen**.

Liberalų įsitikinimu, tarptautinių didžiųjų korporacijų valdomos skaitmeninės platformos keičia reklamos Lietuvos žiniasklaidoje rinką, mažina galimybes būti konkurencingiems ar, dar blogiau, lemia rinkos susitraukimą ir kai kurių žiniasklaidos priemonių išnykimą. „Mūsų siūlymas yra iš esmės atkreipti dėmesį į naujus finansinius iššūkius, su kuriais susiduria ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos žiniasklaida. Manysiu, kad finansiniai pradimai iš principo kelia grėsmę žiniasklaidos

(Nukelta į 4 p.)

„Didžiausi pokyčiai prasideda nuo paprasto rūpesčio kitu žmogumi“

(Atkelta iš 1 p.)

paslaugas. Įstaiga taip pat atsakinga už gyventojų asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pildymą bei už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšomis finansuojamo projekto įgyvendinimą. Anot L. Šeškuvienės, socialines korteles praėjusiais metais gavo 3079 asmenys. Pagal pateiktus duomenis tokių kortelių gavėjų per metus sumažėjo 121.

Visuomet jautri tema yra parama šeimoms, auginančioms vaikus. Anot Paramos šeimai skyriaus vadovės **Danguolės Juodsnukienės**, Prienų rajone atvejo vadyba praėjusiais metais buvo taikoma 178 šeimoms, kuriose auga 318 vaikų. Tiesa, galima pasidžiaugti, jog 2025 m. šeimų, kurioms taikoma atvejo vadyba, skaičius sumažėjo 8 šeimomis. Šeimos atvejo vadybos procesas užbaigtas 76 šeimoms, palyginti su 2024 m., pernai šį kelią įveikė dviejomis šeimomis daugiau. Nors tai nedidelis pokytis, tačiau, pasak D. Juodsnukienės, už kiekvieno procento, už kiekvienos eilutės slypi tikros istorijos su nuoskaudomis, su džiaugsmiais ir sunkumais, todėl, pristatant Paramos šeimai skyriaus ataskaitą, neapsiribota tik statistika, savo istorijomis iš ekranų dalijosi ir paramos gavėjai.

Centre veikia ir Vaikų dienos centras „Pienės pūkas“, kurį lanko 20 vaikų. Dauguma jų iš šeimų, kurioms taikoma atvejo vadyba.

Pagalbos į namus, laikino atokvėpio namuose, dienos socialinės globos, integralios pagalbos bei aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis (TTP) paslaugas teikia Socialinės globos ir priežiūros asmens namuose skyrius. Anot Skyriaus vadovės **Živilės Šimanavičienės**,

nės, teikiamos paslaugos apima ne tik tiesioginę pagalbą namuose, bet ir emocinį palaikymą, saugumo jausmo užtikrinimą ir orumo išsaugojimą. Pastaraisiais metais didžiausias poreikis išlieka pagalbos į namus paslaugų. Ši paslauga 2025 m. buvo suteikta 171 asmeniui, dienos socialinės pagalbos prireikė 19-ai asmenų, integralios pagalbos paslaugas gavo 31 asmuo, taip pat buvo pasirašytos 466 sutartys dėl TTP perdavimo asmenims. Pasak **Ritos Vaškevičienės**, lyginant 3 metų pasirašytų TTP perdavimo sutarčių kiekį, poreikis išlieka stabilus.

Socialinės globos ir priežiūros institucijoje skyriuje 2025 m. paslaugas gavo 29 asmenys: 11 paslaugų gavėjų buvo suaugusieji, turintys negalią, 14 – senyvo amžiaus asmenys. Jiems buvo teikiamos užimtumo, asmeninės pagalbos ir higienos paslaugos. Pasak socialinės globos ir priežiūros institucijoje skyriaus vadovės **Agnės Vaidogienės**,

siekiant užtikrinti paslaugų gavėjų prasmingą laisvalaikį, ugdyti socialinius įgūdžius ir sudaryti galimybę saviraiškai, ypatingas dėmesys skiriamas asmenų su negalia užimtumui. „Mums labai svarbu kurti aplinką, kurioje kiekvienas jaustųsi svarbus, saugus ir galėtų džiaugtis visaverčiu gyvenimu“, – iliustruodama paslaugų gavėjų emocijas nuotraukomis iš organizuojamų veiklų, sakė Agnė Vaidogienė.

Na, o, kad Centro veikla vyktų sklandžiai, rūpinosi Bendrojo skyriaus darbuotojai, vykdančios administravimo funkcijas, besirūpinantys Centro ūkiu, materialiniu ir techniniu aprūpinimu, priežiūra ir kt. Anot skyriaus vadovės **Aurelijos Žemaitienės**, praėjusieji metai buvo pokyčių metai, mat beveik 50 proc. popierinių bylų buvo perkelta į elektroninę erdvę, o darbuotojai pradėjo naudotis dokumentų valdymo bendrąja informacine sistema. Jos teigimu, su per-

sikėlimu į skaitmeninę erdvę susiję ir pagrindiniai šių metų iššūkiai.

Susirinkimo metu SPC direktorė A. Urbonienė džiaugėsi, jog Centre dirba kvalifikuoti darbuotojai, įstaiga yra patraukli savanoriams ir praktikantams, darbą joje renkasi ir jaunos moterys, kurias reikia išleisti į atsakingiausių gyvenimo darbą – vaiko priežiūros atsostogas, tad pagalbos rankų nuolat reikia. Todėl, be prisitaikymo prie dokumentų valdymo sistemos, tęstinių naujų projektų įgyvendinimo ir paslaugų kokybės užtikrinimo, prie šių metų tikslų direktorė A. Urbonienė įvardijo ir žmogiškuosius išteklius, mat šiuo metu Centrai labai trūksta slaugytojo(s), į kolektyvą kviečiami ir kiti motyvuoti darbuotojai. Tiesa, darbas socialinių paslaugų centre nelengvas, jis reikalauja ne tik fizinių pastangų, bet ir emocinės stiprybės, gebėjimo prisitaikyti prie nuolat besikeičiančios situacijos, todėl kolektyve ypač svarbus geras mik-

roklimas, kurį, pasak SPC vadovės, palaikyti padeda puoselėjamos tradicijos – socialinių darbuotojų apdovanojimai, žygiai, išvykos, kiti bendri renginiai. Ataskaitinio susirinkimo metu A. Urbonienė tradiciškai keletą darbuotojų – **Beatričę Pašukevičienę**, **Gemą Kliokiene**, **Danutę Gaučiene**, **Ritą Vaškevičienę**, **Jolitą Gnoivskienę**, **Liudą Šeškuvienę** ir **Aušrą Marchockę** – paskatino padėkomis ir gėlėmis, nes, kaip pristatyta centro veiklą sakė A. Urbonienė, didžiausi pokyčiai prasideda nuo paprasto rūpesčio kitu žmogumi.

Prienų r. SPC ataskaitos klausėsi bei už atsakingą darbą Centro darbuotojams dėkojo ir Prienų rajono savivaldybės vicemeras **Deividas Dargužis**, vicemerė **Laimutė Jančiukienė** bei Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vedėja **Sandra Mekionienė**.

Rimantė Jančauskaitė

Dirbtinis intelektas savinasi tradicinės žiniasklaidos turinį: kaip išgyvens žurnalistika?

(Atkelta iš 3 p.)

egzistavimui Lietuvoje. Norėčiau išryškinti du momentus, kai dalis pajamų iš reklamos nuplaukia didžiosioms korporacijoms ir jų platformoms, pavyzdžiui, tokioms kaip „Meta“, „YouTube“, „Google“ ir kt. – atkreipia dėmesį Seimo narys S. Kairys.

Savaitraščiui „Vakarų Lietuva“ parlamentaras S. Gentvilas akcentavo, kad tradicinė žiniasklaida yra lūžio taške ir rimtame pavojuje dėl dirbtinio intelekto informacijos nusiurbimo. „Lietuvos internetiniai portalai skundžiasi, jog pernai reklamos atvertimai portaluose pradėjo sistemingai mažėti, nes DI programos kaip ChatGPT ir Gemini informaciją iš portalų pasisemia tiesiogiai. Tai vyksta net iš užrakintų ir prenumeratorių erdvių“, – atkreipė dėmesį pašnekovas.

Jis dalijosi duomenimis, kad Europos Sąjungoje per paskutinį 2025 m. ketvirtį DI robotai tiesiog nusiaubė žiniasklaidą ir jų aktyvumas padidėjo net 63 proc., lyginant su III ketvirčiu. „Tai reiškia, kad didieji IT banginiai pasinaudoja žiniasklaidos autorinėmis teisėmis ir kuria sau naudingą mokamą turinį. Tačiau už tai neatlyginama tradicinei žiniasklaidai. Tai negali tęstis, privalome rasti būdus apsaugoti autorius ir kūrėjus“, – įsitikinęs Seimo narys S. Gentvilas.

Regioninei spaudai reikalinga paspirtis

Atsakydamas į „Vakarų Lietuvos“ klausimą, kuo siūlymas suteikti galimybę Medijų rėmimo fondui paremti dėl dirbtinio intelekto ir skaitmeninių platformų poveikio finansinius praradimus patiriančią žiniasklaidą būtų reikšmingas būtent regioninei žiniasklaidai, ypač spaudai, parlamentaras akcentavo, kad didėjanti skaitmeninė informacinė vagsystė, kuri apimtimi dvigubėja kas pusmetį, yra ypatingai pavojinga mažoms redakcijoms. „Todėl valstybė privalo stiprinti regioninę žiniasklaidą kompensuodama prenumeratoros ir reklamos praradimus. Medijų rėmimo fondas yra vienintelis objektyvus instrumentas nešališkai finansuoti regioninę ir nacionalinę žiniasklaidą. Fondo pa-

rama atskiedžia ir ne visada skaidrias ir objektyvias sutartis su vietos savivaldybių administracijomis. Medijų rėmimo fondo lėšos privalo didėti kartais, vietoje to, deja, tvirtinant 2025 m. biudžetą šiemet fondas net buvo laikinai sumažintas“, – atkreipė dėmesį parlamentaras S. Gentvilas. Jis įsitikinęs, kad svarbus Liberalų sąjūdžio frakcijos pasiūlymas svarstyti Seime bus pateiktas jau balandį. „Tikimės, kad ir bus priimtas šiemet. Tai leistų kitamet Medijų rėmimo fondui remti nuo dirbtinio intelekto nukenciančią Lietuvos žiniasklaidą. Kita vertus, Kultūros ministerija privalo per Briuselį įstatymiškai sukurti solidžius mokesčius tarptautinėms korporacijoms, kurios nusiurbina ir naudoja vietos žiniasklaidos autorinę informaciją“, – įsitikinęs Seimo narys.

Tarptautinė patirtis: reali parama

Kol Lietuvos Seime dar tik siūloma padėti tradicinei žiniasklaidai išgyventi intelektinės nuosavybės erozijos sąlygomis, kai kuriose Europos Sąjungos šalyse jau yra sukurti realūs paramos mechanizmai.

Prancūzija pirmoji ES įgyvendino skaitmeninių autorių teisių direktyvą, įpareigojančią platformas mokėti leidėjams už jų turinio rodymą paieškos rezultatuose. Tai sukuria precedentą, kad skaitmeninės platformos privalo dalintis pelnu su turinio kūrėjais. Prancūzijos vyriausybė taip pat aktyviai investuoja į medijų raštingumą bei inovacijų fondus, skirtus redakcijų skaitmeninei transformacijai.

Šiaurės šalys (Švedija, Norvegija, Danija) taiko Viešųjų paslaugų ir inovacijų modelį. Šios šalys pasižymi vienu didžiausių DI diegimo lygiu Europoje, tačiau kartu griežtai saugo savo informacinę erdvę. Pavyzdžiui, Švedijos ir Norvegijos visuomeniniai transliuotojai kuria specialius DI įrankius, kurie stiprina, o ne pakeičia vietos žurnalistiką. Parama čia orientuota į redakcijų nepriklausomumą ir technologinį atsparumą.

Vokietijoje ypač stiprios žurnalistikos rėmimo programos. Vokietija skiria dotacijas inovacijų

„Didieji IT banginiai pasinaudoja žiniasklaidos autorinėmis teisėmis ir kuria sau naudingą mokamą turinį. Tačiau už tai neatlyginama tradicinei žiniasklaidai. Tai negali tęstis, privalome rasti būdus apsaugoti autorius ir kūrėjus“, – įsitikinęs Seimo narys S. Gentvilas.

Asmeninio archyvo nuotr.

projektams per tokias organizacijas kaip „Thomson Foundation“, kurios padeda žiniasklaidos priemonėms kurti naujus verslo modelius, nepriklausomus nuo didžiųjų platformų algoritmų.

Svarbus akcentas yra tai, kad daugelis šių šalių pereina nuo tiesioginių subsidijų prie paramos, kuri skatina žiniasklaidos priemonės patiemis kurti skaitmenines inovacijas arba gina jų teises teisinėmis priemonėmis prieš technologijų gigantus.

Lietuvos Seime priėmus Visuomenės informavimo įstatymo pataisas, Medijų rėmimo fonde atsirastų „Dirbtinio intelekto ir skaitmeninių platformų poveikio žiniasklaidos adaptacijos ir transformacijos“ programa. Ši nauja programa palengvintų žiniasklaidos konkurencinę aplinką, leistų adaptuotis prie pasikeitusios situacijos. Tai būtų reali investicija į demokratijos infrastruktūrą. Suteikus galimybę fondui efektyviau remti nuo DI ir platformų nukentėjusias redakcijas, liktų viltinga garantija, kad ir ateityje vis dar turėsime tradicinių žiniasklaidos priemonių ir žurnalistų, kurie, gindami visuomenės interesą žinoti, užduotų nepatogius klausimus ir ieškotų tiesos.

Vilija Butkuvienė
„Vakarų Lietuva“

Komentariai

Ruslanas IRŽIKEVIČIUS, Medijų rėmimo fondo direktorius:

– Lietuvos žiniasklaida šiandien susiduria ne su laikinu rinkos svyravimu, o su tektoniniu lūžiu. Keičiasi vartojimo įpročiai, verslo modeliai, redakcijų darbo procesai ir pats atlygio už turinį principas. Didelė dalis reklamos pinigų jau seniai palieka Lietuvos rinką ir atitenka pasaulinėms platformoms, tačiau tai dar tik pradžia. Auditorijos vis dažniau naujienas pasieks per DI sistemas, augs verifikavimo svarba, automatizacija ir DI agentai keis redakcijų darbą. Redakcijoms reikės kurti nuosavą DI infrastruktūrą, o duomenų žurnalistika įgaus naują pagreitį. Tai reiškia, kad žiniasklaidą artėja ne paprastas tornadas, o klimato kaitos masto pokytis.

Todėl Seime aptariama iniciatyva remti nuo dirbtinio intelekto ir didžiųjų korporacijų spaudimo nukentėjusią žiniasklaidą yra labai savalaikė. Ypač regionams. Būtent todėl Medijų rėmimo fondas jau dabar kuria regionams skirtą skaitmeninę platformą, ekspertinės pagalbos modelį, DI kompetencijų stiprinimo kryptį ir technologijų „smėliadėžę“, kur mažos redakcijos galėtų išbandyti naujus sprendimus praktiškai. Fondas jau kloja pamatus Lietuvos žiniasklaidos transformacijai, tačiau tam, kad tie pamatai būtų tvirti, reikia papildomų jėgų ir aiškios nacionalinės DI programos žiniasklaidai. Jei norime, kad žiniasklaida ir toliau liktų vakarietiškos demokratijos ramsčiu, ruošis turime dabar, o ne tada, kai pokytis jau bus nebegrįžtamas.

Audrys ANTANAITIS, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas:

– Kiekvienas pasiūlymas, kuriuo siekiama remti žiniasklaidą, ypač regioninę, yra iš principo geras ir reikšmingas. Ypač tas, kuriuo skatinama žiniasklaidos įvairovė ir nuomonių pliuralizmas. Tačiau labai daug kas priklauso nuo pasiūlymo įgyvendinimo. Dėl dirbtinio intelekto ir skaitmeninių platformų nuostolių patiria visos žiniasklaidos priemonės, tačiau tuos nuostolius apskaičiuoti nėra paprasta. Galima bandyti remtis tam tikrais algoritmais ar analogijomis, tačiau tie algoritmai labai sparčiai kinta kintant pasaulio, valstybių ir bendruomenių gyvenimo darbotvarkėms ir režimams. Todėl apskaičiuoti, kiek buvo prarasta dėl dirbtinio intelekto, yra sudėtinga. Kita vertus, kiekybiniai parametrai nebūtinai reiškia smarkius kokybinius pokyčius.

Kaip bus deklaruojami žiniasklaidos nuostoliai? Kaip reikės struktūrizuoti būsimą paramą, kad turtingi netaptų dar turtingesni, o mažesni ar regioninė žiniasklaida neliuktų nuosalyje ar nuskriausta? Tai rimtas klausimas, kurį reikėtų matyti bendrame Lietuvos žiniasklaidos rėmimo modelyje, kuris yra ganėtinai skurdus. Galima lopyti seną suplyšusią suknelę – tai vis tiek geriau nei sena ir nesulopyta. Bet beprasmiška ją lopyti be galo. Kažkada vis tiek reikės naujos suknelės.

Gyvenimas, matuojamas skrydžiais: Vytautui Sabeckiiui – 75

Sklandymas dažnam atrodo kaip tylus ir ramus sklendimas danguje, tačiau iš tikrųjų tai ilgametės praktikos, disciplinos ir atsakomybės reikalaujanti sritis. Vytauto Sabeckio gyvenimas liudija, kaip ankstyvas susidomėjimas gali virsti profesiniu keliu ir nuoseklia veikla visą gyvenimą.

Vytauto Sabeckio vardas Lietuvos aviacijos bendruomenėje siejamas su profesionalumu, sukaupta patirtimi ir pasiekimais sklandymo sporte. Jo veikla apima ne tik varžybines patirtis, bet ir aviacijos technikos bandymus bei organizacinį darbą. Biografija atskleidžia kryptingą kelią, kuriame dera asmeninis pasirinkimas, techninės žinios ir ilgametė praktika.

Kelio pradžia – nuo pirmojo skrydžio

Vytautas Sabeckis gimė 1951 m. kovo 26 d. Plungėje. Mokėsi Telšiuose, kur užsiėmė ryšys su aviacija. Dar paauglystėje įsitraukė į aeroklubo veiklą – pradžioje padėjo vyresniems sklandytojams, stebėjo jų darbą, vėliau pats pradėjo skraidyti.

1966 metais pirmą kartą pakilo į dangų. Šis įvykis tapo lūžiu – nuo tada sklandymas

virto kryptingu pasirinkimu. Ankstyvieji skrydžiai formavo praktinius įgūdžius ir atsakomybės jausmą, būtiną aviacijoje. 1969 metais Pociūnuose atliko pirmąjį savarankišką skrydį – tai žymėjo perėjimą nuo mokymosi prie savarankiško pilotavimo.

Baigęs Kauno politechnikos institutą, pradėjo dirbti Prienų aviacijos gamykloje inžinieriumi konstruktoriu. Teorinės žinios

Genesis 2.

netrukus buvo pritaikytos praktikoje – pasirinktas aktyvus skraidymas. 1975–1979 m. priklausė SSRS sklandymo rinktinei, dirbo instruktoriumi ir kaupė tarptautinę patirtį.

Jaunystės patirtys – kelias į meistriskumą

Ankstyvuojau laikotarpiu išryškėjo jo gebėjimai. Vienų pirmųjų skrydžių metu

(Nukelta į 5 p.)

Sklandymo čempionai Janina Paplauskaitė-Leonavičienė ir Vytautas Sabeckis. 1988 m.

Gyvenimas, matuojamas skrydžiais: Vytautui Sabeckiui – 75

(Atkelta iš 4 p.)

jam pavyko išlaikyti sklandytuvą ore ilgiau nei įprasta pradedančiajam, taip atkreipiant patyrusių pilotų dėmesį.

Kaip ir daugeliui pradedančiųjų, didžiausių iššūkių kėlė nusileidimas – viena sudėtingiausių skraidymo dalių. Šis etapas reikalavo kantrybės, disciplinos ir nuoseklaus darbo.

Vienas epizodas iš jaunystės atskleidžia jo santykį su skrydžiu: gavęs nurodymą leistis, jis pakilo aukščiau ir tęsė skrydį. Nors tai buvo vertinta kaip drausmės pažeidimas, šis įvykis parodė stiprų norą maksimaliai išnaudoti laiką ore.

Lakūnas-bandytojas: profesija, reikalaujanti tikslumo

Vytauto Sabeckio profesinis kelias glaudžiai susijęs su Prienais – vienu svarbiausių Lietuvos sportinės aviacijos centrų. Čia veikė Eksperimentinė sportinės aviacijos gamykla (ESAG), vėliau – AB „Sportinė aviacija“, kur buvo kuriami ir tobulinami lietuviški sklandytuvai.

Dirbdamas lakūnu-bandytoju, jis testavo naujus sklandytuvus, vertino jų technines savybes, stabilumą ir valdymo ypatumus. Tai itin atsakinga sritis – nuo pilotų sprendimų priklauso ne tik techninis tobulinimas, bet ir saugumas.

Šioje srityje svarbus ne tik pilotavimo tikslumas, bet ir analitinis mąstymas. Didelė darbo dalis vyksta dar prieš pakylant – planuojant bandymus, analizuojant konstrukcijas ir vertinant galimus scenarijus. Tokia praktika reikalauja atsakomybės ir gebėjimo veikti sudėtingomis sąlygomis.

Paties V. Sabeckio žodžiais, lakūno-bandytojo profesijoje svarbiausia – šaltas protas bet kurioje situacijoje. Įsimintiniausias bandomasis skrydis – kai 60 metrų aukštyje, esant 200 km/h greičiui, nulūžo bandomo lėktuvo sparnas. Tokia patirtis ugdė atsakomybę, discipliną ir gebėjimą veikti esant neapibrėžtumui.

Jis taip pat dalyvavo bandant lietuvišką LAK serijos sklandytuvus. Vienas žinomiausių – LAK-12 „Lietuva“, laikomas pažangiu savo laikmečio modeliu. Vėliau jam patikėta testuoti ir standartinės klasės sklandytuvą „Nida“.

Sportiniai pasiekimai

Sportinėje karjeroje Vytautas Sabeckis pasiekė aukšto lygio rezultatų. Jis yra daugkartinis Lietuvos sklandymo čempionas ir Lietuvos spartakiados varžybų nugalėtojas (1983). Jam suteiktas SSRS tarptautinės klasės sporto meistro vardas (1976), jis taip pat yra FAI „Auksinio ženkluko“ kategorijos pilotas.

Varždamasis Lietuvoje ir tarp-

tautinėje arenoje, jis išlaikė stabilų rezultatą ir gebėjimą prisitaikyti prie kintančių sąlygų. Sklandyme svarbus ne tik techninis pasirengimas, bet ir strateginis planavimas – maršruto parinkimas, meteorologinių sąlygų vertinimas ir efektyvus oro srovių panaudojimas.

Tarptautinėse varžybose pasiekti rezultatai: 1997 m. Pasaulio oro sporto žaidynėse – 5 vieta, 1999 m. pasaulio čempionate – 8 vieta (PW-5 klasė), 2009 m. – Europos vicečempiono titulas dvių sklandytuvų klasėje.

Indėlis į sklandymo bendruomenę

Be sportinės ir profesinės veiklos, jis aktyviai dalyvavo sklandymo organizavimo procesuose Lietuvoje. Daug metų ėjo atsakingas pareigas Lietuvos sklandymo federacijoje, dalyvavo formuojant šios srities kryptis, organizuojant varžybas ir plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą.

Jo veikla siejama su tarptautinių renginių organizavimu Lietuvoje ir šalies žinomumo didinimu aviacijos srityje. Tai reikalavo ne tik sportinės patirties, bet ir organizacinių gebėjimų.

Svarbi jo darbo kryptis susijusi su Pociūnų aerodromu – vienu svarbiausių sklandymo centrų Lietuvoje, kuris įgijo tarptautinį pripažinimą.

Taip pat reikšmingas jo darbas su jauniaisiais sklandytojais – perduodant patirtį, ugdant naują pilotų kartą ir skatinant domėjimąsi aviacija.

Šeima ir tradicijų tęstinumas

Vytauto Sabeckio gyvenime svarbi vieta tenka šeimai. Artimųjų palaikymas buvo svarbus veiksnys siekiant profesinių ir sportinių tikslų. Jo sūnus Gvidas Sabeckis taip pat pasirinko sporto kelią – atstovavo Lietuvai Daviso taurės varžybose, vėliau dirbo treneriu ir įkūrė teniso mokyklą Kaune.

Vėliau jis susidomėjo ir sklandymu, taip pratęsdamas šeimos ryšį su aviacija. Ši kryptis rodo perduodamą patirtį ir išlaikomas vertybes.

Vytauto Sabeckio gyvenimas – tai nuoseklaus darbo, atsidasavimo ir ištikimybės pasirinktas sričiai pavyzdys. Jo veikla reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos sklandymo tradicijų stiprinimo ir jų tęstinumo. Tai žmogus, kuriam dangus tapo ne tik darbo vieta, bet ir gyvenimo prasme.

Rūta Levinskienė Prienų krašto muziejaus kultūrinių veiklų koordinatore ir organizatorė

Šaltiniai
1. Etaplus.lt – „Sklandymas – didžiausia jo aistra“. Prieiga: <https://etaplus.lt/naujiena/sklandymas-didziausia-jo-aistra>
2. LRT Radioteka – Pokalbis su V. Sabeckiui (2020). Prieiga: <https://www.lrt.lt/radioteka/irasas/200012268/>

Išlaužo mokyklai – 100. Istoriją kuria žmonės

(IV dalis)

Mokykla – šiandien

2009 m., talkinant mokyklos psichologei, strateginiam mokyklos veiklos planavimui pradėjome taikyti Ateities seminaro metodiką. Pradžioje išbandėme ją su mokiniais. Dvi dienas su nakvyne mokykloje vykusio seminaro dalyvių – mokinių – išsakytos mintys buvo tokios svarios, kad mokyklos direktorei kilo idėja organizuoti tokį patį seminarą mokytojams ir mokinių tėvams – mokyklos tarybos nariams. Nuo tada Ateities seminaro metodika planuojant mokyklos veiklą pasitelkiama visada. Ja vadovavomės parengdami strateginį mokyklos veiklos planą 2025–2027 mokslo metams.

Kurdami saugią mokyklą, draugiškumą ir norą bičiuliauti įprasminame įvairiomis veiklomis. Prasmingą buvimą kartu laiką ilginame išvykomis, renginiais bei kitais mokinius įtraukiančiais užsiėmimais: „Tyrėjų diena“ (direktorės pavaduotoja ugdymui Vilma Daunienė, mokytojos Jelena Knašienė, Ingrida Kisielienė, Aušra Balkūnienė), literatūrine veikla (mokytojos Aldutė Klimavičienė ir Eglė Urbanienė), mokyklos muziejumi (mokytojos Janina Kuncevičienė ir Jelena Knašienė), muzika (mokytoja ekspertė Aldona Armonienė), sportu (mokytojai Janina Slavinskienė ir Rolandas Meškauskas, 2020 m. pagerbtas kaip geriausias Lietuvos fizinio ugdymo pedagogas). 2023–2024 mokslo metais mūsų mokyklos komanda tapo Lietuvos mokyklų kaimo vietovių III vietos laimėtoja.

Pilietiškumą mokiniai ugdosi įsijungę į Skautų organizaciją (vadovė Audronė Ramoškienė, už šią veiklą 2020 metais apdovanota Prienų rajono savivaldybės nominacija „Metų šviesuolis“) ir į Šaulių organizaciją (vadovas R. Meškauskas, 2026 metais apdovanotas pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“). Į gausų būrį kas savaitę mokinius sukvičia respublikinio projekto „Jaunimas gali“ užsiėmimai (vadovas R. Meškauskas, 2025 m. nominuotas geriausiu Prienų rajono mokytoju). Maloniai nustebino mokyklos bibliotekinė Birutės Klimauskienės režisuotas ir kartu su trečiaklasiais (mokytoja Vera Milkevičienė) pastatytas spektaklis „Dry-

Emilija Pavlavičiūtė su tėveliais prie savo sukurtos herbo. 2004 m.

žuota kiškutė“, atkreipęs mokinių dėmesį į draugiškumą ugdymą tarp brolių ir sesės. Viliamės, kad mokyklos įsipareigojimas ilgalaikėje perspektyvoje įgyvendinti dar vieną iniciatyvą – PEPIS (Pozityvaus elgesio palaikymo ir intervencijų sistema) gerins mokyklos socialinį-emocinį klimatą, taip reikalingą rasti vis naujoms mūsų mokiniams įdomioms veikloms.

Įtraukusis ugdymas – dar vienas šio laikmečio iššūkis. Dėmesys vaikams, turintiems specialiųjų poreikių, mokykloje visada buvo išskirtinis. Šiuo metu mokykloje mokosi 24 mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių. Kartu su mokytojais juos ugdo ir pagalbos mokiniui specialistės: specialioji pedagogė – logopedė Ramunė Juodsnukenė, socialinė pedagogė Ona Lebedinskienė, psichologė Ieva Žukovienė. Mokiniais mokytis padeda aštuonios mokinio padėjėjos. Teikti ypač kvalifikuotą pagalbą mokiniams, turintiems individualių ugdymosi poreikių, padeda antrus metus vykdomas ERASMUS+ KA1 projektas „Įtrauktis ir pagalba SUP mokiniams“ (koordinatore Eglė Urbanienė, 2008 m. nominuota geriausia Prienų rajono mokytoja. Šio tarptautinio projekto dalyviai jau spėjo pasigilinti į Ispanijos, Suomijos, Kroatijos mokyklų patirtis, jų laukia kelionė į Čekiją. Projektui toliau sėkmingai vadovauja mokytoja Valdonė Rasiemienė. Projekto dėka galėjome pasimatuoti savo patirtį ir pasimokyti iš kitų. Supratome, kad esame pasiruošę su pasauliu kalbėtis ta pačia kokybės kalba. Mokomės ir iš savų – kolegijų iš Kauno šv. Roko ir Prienų rajono mokyklų. Antrus metus mūsų mokykloje vyksta rajoninės mokinio padėjėjų bei mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, konferencijos. Gausus jų dalyvių skaičius rodo, kad tokios konferencijos savalaikės ir reikalingos.

Mokykla – aktyvi Išlaužo kaimo bendruomenės iniciatyvų palaikytoja. Ruošiantis miestelio 260 – ajam jubiliejui, mokykloje vyko gyvenvietės herbo kūrimo konkursas. Pagal mokinės Emilijos Pavlavičiūtės piešinį dailininkas Rolandas Rimkūnas sukūrė Išlaužo herbą, kuriame pavaizduota miestelio vardo kilmės legenda.

(Nukelta į 8 p.)

Artėja labai svarbi šventė – Išlaužo mokyklos 100 metų jubiliejus

Pasitinkame jį turėdami lūkesčių. Svarbiausias iš jų – atgaivinti istorinę mokyklos atmintį bei priminti kiekvienam, kad „mokykla yra gyvenimas“ (E. G. Hubbard).

Skirdami savo laiką, idėjas, darbus, stengiamės, kad šie metai taptų šventiniais Išlaužo mokyklos bendruomenei. Tačiau vien mūsų norų ir entuziazmo nepakanka – reikia lėšų.

Todėl nuoširdžiai kviečiame Jus – visus, kas galite – prisidėti prie šios svarbios datos paminėjimo.

Visas gautas lėšas, pervestas į atskirą sąskaitą Nr. LT057189900001142166, skirsime kuriamam filmui apie mokyklą bei kitiems šimtmečio renginiams.

Dėkojame visiems – prisidėsiantiems!

Visų Prienų r. Užnemunės pagrindinės mokyklos Išlaužo skyriaus darbuotojų vardu – i.e. direktoriaus pareigas Ramūnas Makaveckas

Seimas sugriežtino atsakomybę už atsisakymą teikti informaciją žiniasklaidos atstovams

Seimas padidino Administracinių nusižengimų kodekse reglamentuotas sankcijas valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovams už atsisakymą teikti informaciją visuomenės informavimo priemonių atstovams.

Kodekse įtvirtinta, kad valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovų atsisakymas teikti informaciją visuomenės informavimo priemonių atstovams, išskyrus pagal Lietuvos įstatymus ar tiesiogiai taikomus Europos Sąjungos teisės aktus neskelbtiną informaciją, nenurodant atsisakymo priežasties, trukdymas žurnalistams atlikti profesines pareigas užtraukia baudą valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams nuo 60 iki 300 eurų (šiuo metu bauda siekia 20–140 eurų). Už pakartotinį pažeidimą gali būti baudžiama bauda nuo 300 iki 600 eurų (šiuo metu bauda siekia 50–300 eurų).

Administracinių nusižengimų kodekso 547 straipsnio pataisoms (projektas Nr. XVP-709(2)) pritarė 65, prieš balsavo trys, susilaikė 10 Seimo narių.

Informacijos ir komunikacijos departamento informacija

Savivaldybės vadovai pradeda susitikimus su seniūnijų gyventojais

(Atkelta iš 1 p.)

sąlygas poilsui ir laisvalaikiui, prie Naujosios Ūtos parko įrengta moderni automobilių stovėjimo aikštelė Parko gatvėje.

Į ataskaitinį susirinkimą atvykusius gyventojus visuomet domina kelių priežiūros tema. Anot seniūno, praėjusiais metais kelių greideriavimas, duobių užtaisymas, kelkraščių tvarkymas buvo vykdomas nuolat. Tai, pasak A. Aliukevičiaus, užtikrino geresnę pravažumą visais metų laikais. Tačiau atokiau įsikūrę gyventojai šiuo klausimu jaučiasi užmiršti, ypač žiemą. Jiems patiems tenka rūpintis kelio priežiūra. Susirinkusieji taip pat pastebėjo, jog miškingose gyvenvietėse kelius gadina miško technika, todėl gyventojai prašo imtis priemonių problemai pažaboti.

Aptardamas svarbiausius šių metų planus, seniūnas paminėjo naujų gatvės apšvietimo tinklų įrengimą Mieleišupio gyvenvietėje, N. Ūtos kapinių tvoros atnaujinimo pabaigą, kelių ir viešųjų erdvių priežiūrą. Deja, tame sąrašė kelių remonto darbų nėra, artimiausi asfaltavimo darbai – Liepų gatvėje, Žemaitkiemio kaime, ir kelio į Dūmiškio sodus – numatyti 2027 metais. Anot Prienų rajono savivaldybės mero **Alydo Vaicekausko**, darbai šiek tiek vėluoja, nes kelių asfaltavimo poreikis visame rajone didžiulis. Papildydamas merą, vicemerą **Devidas Dargužis** pastebėjo, jog kelių remonto darbai vykdomi pagal nustatytą prioritetų sąrašą. Vicemerą ramino gyventojus, laukiančius eilėje, jog viskas

juda savo eilės tvarka, tiesiog kai kuriems darbams pritrūkus lėšų, ir kiti darbai persikėlė į kitus metus.

Kelių priežiūra – ne vienintelė probleminė sritis seniūnijoje, prie praėjusių metų iššūkių A. Aliukevičius priskyrė ir invazinius augalus bei gyvūnus, viešųjų erdvių tvarkymo darbus, kuriems trūksta resursų, apleistų žemės sklypų ir pastatų bei atliekų tvarkymo problemos. Į seniūno išsakytus iššūkius sureagavo ir patys gyventojai, ir Savivaldybės atstovai. Anot Savivaldybės administracijos direktorės **Jūratės Mickevičienės**, šiais metais didesniuose plotuose invazinius augalus planuojama naikinti, o patys gyventojai atkreipė dėmesį, jog miestelyje apleistų sklypų savininkai sulaukia pasekmių, o sodo bendrijoje esantys sklypai neįtraukiami į apleistų sklypų sąrašus. Gyventojų nuomone, taip būti neturėtų, visi privalo nešti vienodą atsakomybę už savo nuosavybę.

Jau ne vienerius metus N. Ūtoje aptarinėjama atliekų tvarkymo problema. Praėjusiais metais seniūnijoje buvo surinkta dalis prie atokesnių gyvenviečių kelių esančių bendrųjų konteinerių. Pasak mero, toks sprendimas priimtas dėl to, jog bendruosius konteinerius neišrūšiuotomis atliekomis užpildo ne gyventojai, kuriems jie skirti, bet pravažiuojantieji, o savivaldybei tenka mokėti už atliekų tvarkymą. Pašalinus konteinerius, dabar gyventojai atliekas turi vežti po kelis kilometrus. Jie kurį laiką buvo atleisti nuo vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymą, tačiau šiemet pastoviąją dalį jiems visgi reikės mo-

kėti. Pasak vicemerės **Laimutės Jančiukienės**, kartais gyventojai tikisi, jog, jeigu jiems vis tiek reikia mokėti vietinę rinkliavą, jiems priklausau ir konteineriai, tačiau tokiu atveju tektų mokėti kur kas daugiau. Vicemerės teigimu, už viso rajono atliekų tvarkymą moka visi gyventojai, todėl priskaičiuota pastovioji dalis yra mokama solidarčiai.

N. Ūtos seniūnijos gyventojams su reikalais dažnai tenka užsukti į rajono centrą, todėl susitikimo metu meras trumpai pristatė svarbiausius mieste vykdomus projektus – baigiamą įrengti „Žiburio“ gimnazijos laboratorijų pastatą, Prienų PSPC pastato renovaciją ir perkėlimą į naujas patalpas, planus renovuoti Prienų ligoninę, Priėmimo skubios pagalbos skyriaus pertvarkymą – kurie palies ne tik miesto, bet ir rajono gyventojus.

Nepaisant visų rūpesčių, A. Vaicekauskas džiaugiasi, jog N. Ūtos seniūnija keičiasi ir tiki jos perspektyva. Vilčių suteikia ir patogi geografinė padėtis, ir seniūno pristatyti demografiniai rodikliai, kurie rodo, jog gyventojų skaičius seniūnijoje stabilizuojasi.

Oficiali susitikimo su gyventojais dalis baigėsi pozityvia gaida, seniūnas už bendrus darbus, iniciatyvas, indėlį į krašto gyvenimą dėkojo bendruomenių pirmininkams, seniūnaičiams, nevyriausybinėms organizacijoms atstovams, socialiniams darbuotojams bibliotekos, kultūros darbuotojams ir aktyviems gyventojams.

Rimantė Jančauskaitė

Perspėjimas išsirengusiems į mišką: neatsargus veiksmai gali skaudžiai atsiliiepti ir gamtai, ir sveikatai

Miškuose prasideda ne tik pavasarinis gamtos atgimimas, bet ir didėja rizikos. Valstybinės miškų tarnybos (VMT) specialistai perspėja, kad šiemet dėl kritulių stokos daugelyje šalies vietų miško paklotė jau yra išsausėjusi, todėl realus tampa gaisrų pavojus.

Net ir nedidelis neatsargumas gali sukelti rimtas pasekmes. Netinkamoje vietoje kūrenamas laužas, numesta nuorūka ar vis dar pasitaikantis žolės deginimas gali greitai virsti nekontroliuojamu gaisru, keliančiu grėsmę miškų augmenijai, gyvūnijai, taip pat ir žmonių gyvybei bei turtui.

VMT ragina visus lankytojus miškuose elgtis atsakingai: laikytis nustatytų taisyklių, nekurti laužų tam neskirtose vietose ir vengti bet kokių veiksnių, galinčių sukelti ugnį.

Šiuo metu į miškus jau traukia

ir pirmieji grybautojai. Specialistai perspėja – pavasario sezonas gali būti pavojingas ne tik dėl ugnies.

Pietų Lietuvos miškuose pasirodė bobausiai, išibėgėjant pavasariui jie pradės dygti ir kituose regionuose. Būtina atminti, kad bobausiai, kurie mėgsta kirtavietes, senas gaisravietes, miško proskynas, yra labai pavojingi grybai. Juose esantis giromitrinas gali pažeisti kepenis, nervų sistemą, sukelti traukulius ar net būti mirtinas. Net ir ilgai verdant šie grybai išlieka rizikingi, o jų garai – toksiški.

Kur kas saugesni yra briedžiukai, laikomi pavasariniais delikatesais. Vis dėlto ir juos būtina tinkamai termiškai (bent 10–15 min.) apdoroti.

Nors abi rūšys iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti panašios, skirtumai egzistuoja: bobausiai primena susiraukšlėjusias „smegenis“, o briedžiukai pasižymi taisyklinga forma, korėta struktūra ir yra tuščiaviduriai.

Miškininkai primena: šiuo metu miške, kuriame vis ryškesnis pavasario alsavimas, labai svarbus žmogaus sąmoningumas. Neatsargus, neatsakingas veiksmai gali kainuoti ne tik gamtos išteklius, bet ir sveikatą.

Valstybinės miškų tarnybos informacija

Aktuali informacija

PR Privačios žemės ūkio žemės pirkimas: ką turi žinoti ir atlikti pirkėjas

Privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypo savininkui nusprendus parduoti savo žemės sklypą (ar jo dalį) ir apie tai pranešus Nacionalinei žemės tarnybai (NŽT), ši apie parduodamą žemę per penkias darbo dienas registruotais laiškais informuoja asmenis, galinčius turėti pirmumo teisę ją įsigyti.

Apie atsiradusią galimybę įsigyti žemės sklypą NŽT informuoja žemės naudotoja, kuris ją naudoja žemės ūkio veiklai pagal ne mažiau kaip prieš vienerius metus registruotą sutartį ir kaimyninių sklypų savininkus, jei jų turima žemės ūkio paskirties žemė ribojasi (turi bendrą kraštinę) su parduodamu sklypu. Visi šie fiziniai asmenys turi būti ūkininkais, tai yra Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka turi būti įregistruavę ūkininko ūkį. Jeigu tai yra juridiniai asmenys, tuomet jų pajamos iš žemės ūkio veiklos turi sudaryti daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų.

Gavę informaciją iš NŽT apie parduodamą žemės ūkio paskirties sklypą, potencialūs pirkėjai per 15 darbo dienų turi pateikti NŽT savo sutikimą pirkti sklypą už pardavėjo nurodytą kainą ir pardavimo sąlygas.

Sutikimo (sprendimo) pirkti žemės ūkio paskirties žemę formą NŽT galimam pirkėjui atsiunčia kartu su informacija apie parduodamą žemės sklypą. Formos šabloną taip pat galima rasti [čia](#).

Užpildytą sutikimą NŽT patogiausia pateikti elektroniniu būdu per e. pristatymo sistemą [ePristatymas.lt](#) arba pasirašytą kvalifikuotu elektroniniu parašu (.adoc, arba .pdf formatu) galima atsiųsti elektroniniu paštu nzt@nzt.lt. Šiuo el. paštu galima atsiųsti pasirašytą ir nuskenuotą sutikimo kopiją (.pdf formatu). Pasirašytą sutikimą NŽT taip pat galima atsiųsti ir paprastuoju paštu, adresu: Kalvarijų g. 147, Vilnius. Esant poreikiui sutikimas gali būti pateiktas gyvai NŽT padalinyje. NŽT padalinių adresus ir darbo laiką rasite [čia](#).

Gavusi asmens sutikimą (sprendimą) pirkti parduodamą žemės sklypą ir patikrinusi, ar šis asmuo atitinka pirmumo teisei įsigyti žemę keliamus reikalavimus, NŽT sklypo pardavėjui išduoda pažymą, kurioje yra nurodomas konkretus sklypo pirkėjas.

Būna atvejų, kai visi asmenys, turintys pirmumo teisę, per nustatytą terminą nepareiškia noro pirkti žemės sklypo. NŽT sklypo pardavėjui tai nurodo pažymoje. Tokiu atveju pardavėjas savo žemės sklypą gali parduoti bet kuriam jo pasirinktam asmeniui, tačiau pardavimo kaina negali būti mažesnė už tą, kuri yra nurodyta pirmiausia pardavėjo pranešime NŽT. Jeigu žemės sklypas parduodamas už mažesnę kainą ar kitomis sąlygomis, negu buvo nurodyta pirmiausia pranešime, turi būti pateikiamas pakartotinis pranešimas, t. y. NŽT privalės kartoti pirmumo teisę turinčių asmenų informavimą, nurodydama pasikeitusią

kainą ar kitas sąlygas.

Nepriklausomai nuo to, ar sklypą perka pirmumo teisę turintis pirkėjas, ar pardavėjo pasirinktas pirkėjas, jis (pirkėjas) privalo iš NŽT gauti sutikimą įsigyti šį žemės sklypą. NŽT sutikimu yra patvirtinama, kad asmeniui įsigijus parduodamą žemės sklypą jam (kartu su susijusiais asmenimis) priklausantis žemės ūkio paskirties žemės bendras plotas nebus didesnis kaip 500 ha. Nustačius, kad bendras žemės plotas bus didesnis kaip 500 ha, sutikimas neišduodamas ir asmeniui neleidžiama įsigyti parduodamo žemės sklypo.

Šiam sutikimui gauti reikia pateikti prašymą NŽT.

NŽT sutikimo įsigyti žemės ūkio paskirties žemę išdavimo paslauga yra mokama. Šiuo metu ši valstybės nustatyta rinkliava fiziniams asmenims – 11 eurų, juridiniams asmenims – 37 eurais.

Prašymą NŽT patogiausia teikti elektroniniu būdu per [NŽT elektroninių paslaugų savitarnos sistemą](#). Pasirinkus paslaugą „Sutikimų įsigyti žemės ūkio paskirties žemės išdavimas“, prašymą galima pateikti vos per kelias minutes – dalis duomenų užsipildo automatiškai, todėl sumažėja klaidų tikimybė. Teikiant prašymą per savitarnos sistemą, joje iš karto galima atlikti mokėjimą, todėl dokumentų, patvirtinančių atliktą mokėjimą, atskirai pridėti nereikės. Jeigu žemė įgyjama bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise, savitarnos sistemoje pakanka pirmame žingsnyje pažymėti „Teikiu prašymą sutuoktinių vardu“ ir sutikimas bus išduodamas abiejų sutuoktinių vardu, papildomų veiksmų sutuoktiniui atlikti nereikės.

Prašymą galima teikti ir kitais būdais, tačiau savitarnos sistema leidžia tai padaryti paprasčiausiai ir efektyviausiai. Prašymo formą, skirtą teikti ne per sistemą, galite rasti [čia](#). Informaciją apie rinkliavos mokėjimo būdus, kai tai daroma ne per sistemą, galima rasti [čia](#).

NŽT per 15 darbo dienų patikrinusi prašyme pateiktą informaciją ir nenustačiusi neatitikimų teisės aktams, pirkėjui išduoda sutikimą įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemę.

Taigi žemės sklypo pardavėjui turint NŽT pažymą, kurioje nurodytas pirmumo teisę turintis žemės sklypo pirkėjas, arba nurodyta, kad tokio asmens nėra, o pirkėjui turint NŽT sutikimą įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemę, pas notarą gali būti tvirtinamas pirkimo-pardavimo sandoris.

Nacionalinės žemės tarnybos informacija

PR Išmokant antros pensijų pakopos kaupimo lėšas gyventojams – raginimas išlikti budriems dėl sukčių

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ragina gyventojus išlikti budriems – artimiausiu metu daliai jų priėmus sprendimus pasitraukti iš antros pensijų kaupimo pakopos ir gavus sukauptas lėšas, daugiau žmonių disponuos didesnėmis pinigų sumomis. Tokie situacijose gyventojai gali tapti patrauklesniu taikiniu finansiniams sukčiams.

Sukčiai pasinaudoja tuo, kad žmonės tuo metu priima svarbius finansinius sprendimus, ir siekia juos paveikti skubotai ar emociškai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrės **Jūratės Zailskienės** teigimu, budrumas, kritinis mąstymas ir neskubėjimas priimti finansinių sprendimų yra veiksmingiausia apsauga nuo sukčių.

„Viešojoje erdvėje vis pasirodo žinutės apie tai, kaip apgaulės būdu sukčiai iš gyventojų pasisavina dideles sumas santaupų. Netrukus dalies žmonių sąskaitas pasiekės antros pensijų kaupimo pakopos pinigai, tad ir sukčiai greičiausiai nesaus ir ieškos progų išvilioti juos, dažniausiai žadėdami stebuklingą praturtėjimą investuojant arba gašdindami neva grėsme netekti šių lėšų. Todėl žmonėms labai svarbu neskubėti, kritiškai vertinti gautą informaciją ar pasiūlymus iš nepažįstamų asmenų ir, kilus abejonių, pasitarti su artimaisiais ar specialistais, galiausiai – kreiptis į policiją. Jokie finansiniai sprendimai negali būti priimami spaudžiant ar skubinant“, – sako ministrė.

Ji pabrėžia, kad valstybės institucijos, tokios kaip Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, „Sodra“ ar kitos, neskambina gyventojams ir nesiunčia el. laiškų ar sms žinučių dėl antros pensijų kaupimo pakopos lėšų, todėl bet kokie tokio pobūdžio skambučiai ar pranešimai turėtų būti vertinami kaip galimas sukčiavimo bandymas.

Kokie dažniausi sukčiavimo būdai?

Remiantis Lietuvos banko ir Lietuvos policijos rekomendacijomis, dažniausiai pasitaiko atveju, kai **sukčiai apsimeta bankų ar valstybės institucijų darbuotojais** ir teigia, kad gyventojų pinigai yra nesaugūs. Tokiais atvejais žmonės raginami skubiai pervesti lėšas į „saugią“ sąskaitą, kuri iš tiesų priklauso sukčiams.

Taip pat vis dar dažnos **apgaulingos investavimo schemos**, kai siūloma greitai ir be rizikos uždirbti, pasinaudojant turimomis santaupomis. Sukčiai gali siūsti nuorodas į suklastotas interneto svetaines, kurios vizualiai primena patikimas finansų įstaigas, arba susisiekti per socialinius tinklus ir susirašinėjimo programėles.

Gyventojai turėtų įsidėmėti, kad nei bankai, nei valstybės institucijos neprašo atskleisti prisijungimo duomenų, slaptažodžių ar patvirtinimo kodų, taip pat niekada nesiūlo pervesti pinigų dėl „saugumo“. Įtarimų turėtų kelti ir **situacijos, kai reikalaujama veikti nedelsiant arba žadamas garantuotas pelnas**.

Ką daryti, susidūrus su sukčiais?

Susidūrus su įtartina situacija, svarbu nedelsiant nutraukti pokalbį ar susirašinėjimą ir nespaušti atsiųstų nuorodų. Jei kyla abejonių, rekomenduojama savarankiškai susisiekti su savo banku oficialiais kontaktais. Nukentėjus ar įtarus sukčiavimą, būtina kuo greičiau informuoti policiją per portalą epolicija.lt arba telefonu 112, o jei buvo atskleisti prisijungimo duomenys – nedelsiant juos pakeisti.

Gavus antros pensijų kaupimo pakopos pinigus – saugokitės sukčių

Daliai šalies gyventojų į sąskaitas netrukus įkris sukauptos lėšos. Tai didelis masalas sukčiams, tad išlikite budrūs!

Kaip sukčiai bando jus apgauti?

- „Jūsų pinigai nesaugūs – perveskite juos čia...“.
- „Padėsime apsaugoti jūsų lėšas...“.
- „Investuokite – uždirbsite greitai ir be rizikos...“.
- Siunčia nuorodas į netikras svetaines.
- Skambina ar rašo, apsimesdami institucijomis (ministerija, „Sodra“ ir pan.)

Kokiais būdais sukčiai bando jus paveikti?

- Skubina: „Veikite dabar, nedelskite...“.
- Gašdina: „Jūs prarasite savo pinigus...“.
- Vilioja: „Tai – garantuotas pelnas...“.
- Kuria pasitikėjimą: „Skambiname jums iš banko (ministerijos, „Sodros“ ir pan.)...“.

Jei jus spaudžia žodžiu ar raštu – sustokite ir patikrinkite!

Turite įtarimų?

- Nutraukite pokalbį ar susirašinėjimą.
- Nespauskite atsiųstų nuorodų.
- Atkreipkite dėmesį į siuntėjo el. pašto adresą – neretai bandoma imituoti oficialios institucijos pavadinimą, pakeičiant raidę, įterpiant simbolį ar pan. Neatskleiskite prisijungimo duomenų prie banko.
- Neskubėkite priimti sprendimų, ypač jeigu jie atrodo „neįtikėtinais gerai“.

Ką daryti, jei kyla įtarimų ar nukentėjote nuo sukčių?

- Susisiekite su savo banku oficialiais kontaktais.
- Praneškite policijai: epolicija.lt arba skambinkite 112.
- Jei atskleidėte prisijungimo ar kitus asmeninius duomenis – nedelsdami juos pakeiskite.

PERKA

Nekilnojamas turtas

Brangiausiai Lietuvoje perkame miškus (brandžius, jaunos, mal-kinius, iškirstus), žemes, sodybas.
Tel. 0 651 39 039.

Perkame nekilnojamąjį turtą visoje Lietuvoje. Tel. +370 667 19797.

PERKA GALVIJUS

KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVA SVORĮ.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.

Tel.: +370 614 93124

Įmonė brangiai perka mišką visoje Lietuvoje, vertina nemokamai, rengia miškotvarkos projektus, atsiskaito iš karto, apmoka visas išlaidas.
Tel. 0 646 79 600.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda pigiai žalias, sausas skaldytas malkas (skroblo, uosio, ažuolo, beržo, alksnio). Pristatymas – nemokamas. Statybinę medieną, ilgis iki 8 metrų. Tel.: 0 614 98 516, 0 699 48 191.

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Išrašome sąskaitas. Tel. 0 648 61 061.

Parduodame džiovintas, skaldytas beržo malkas. Tel. 0 614 97 744.

Parduoda malkas kūrenimui: beržines, alksnines, kietmedžio, supjautas ir skaldytas, rąstus. Pristatymas laiku, konkurencingos kainos. Tel. 0 635 82 808.

Įvairios prekės

Parduodame kokybišką sijotą juodžemį, maišytą su kompostu. Vežamas kiekis – nuo 6 iki 10 m³.
Tel. 0 609 66 753.

Parduoda augalinį gruntą-juodžemį. Atveža. Gali išsklaidyti mini ekskavatoriumi. Tel. 0 686 87 161.

Parduoda lietuvišką kiaulių skerdeną, svilinta. Kaina – nuo 3,55 Eur/kg, puselės svoris – 50–60 kg, atvežame nemokamai. Tel. 0 607 12 690.

Nebrangiai parduoda 3 m diskinę sėjimąją, smulkių sėklų sėjimąją.
Tel. +370 662 43 859.

VIŠTAITĖS, VIŠČIUKAI!

Priimami užsakymai M. Steponavičiaus ūkio (KAIŠIADORIŲ r., Žašliai) jaunos, vakcinuotoms 4-5 mėn. įvairių spalvų (rudos, juodos, raibos, baltos, pilkos) DOMINANTE veislės baltoms Leghornų veislės dedeklėms vištaitėms ir AB „Vilniaus paukštynas“ vakcinuotiems mėsiniams broileriniams vienadieniams viščiukams įsigyti. PRISTATYMAS NEMOKAMAS. Tel. užsakymams: 0 612 17 831, 0 611 51 770.

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumdymas, polių gręžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. 0 620 85350.

Betonavimo, mūravimo ir griovimo darbai. Tvorų montavimas.
Tel. 0 600 96 399.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinių, vanduo-oras, kieto kuro katilinių įrengimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 0 640 39 204.

SIENŲ ŠILTINIMAS užpildant oro tarpus
1m² kaina nuo 1,40 Eur
Tel. 0 675 7 73 23

SUGEDO ŠALDYTUVAS, SKALBIMO MAŠINA – KVALIFIKUOTAS MEISTRAS ATLIKS REIKIAMUS DARBUS, ATLIKTIEMS DARBAMS SUTEIKS GARANTIJĄ.
TEL. 0 622 02 208.

DURYS – PER 3 DIENAS!

„ŽMONIŠKOMIS KAINOMIS“

Gaminu duris – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. **Dirbame ir žiemos metu.** Tel. 0 653 93 193.

Visi kapaviečių darbai. Nuo betonavimo iki gėlių sodinimo. Tel. +370 673 42 334. www.linoks.lt

Žemės kasimo darbai mini ekskavatoriumi, savivarčio paslaugos. Tel. 0 686 87 161.

Stogų, fasadų, trinkelių plovimas, atnaujinimas ir dažymas. Tel. +370 631 91 211.

VAISMEDŽIŲ GENĖJIMAS

+37062859232

- PURŠKIMAS NUO KENKĖJŲ IR LIGŲ
- KAMIENŲ BALINIMAS GYVATVORIŲ
- KARPYMAS

Išlaužo mokyklai – 100. Istoriją kuria žmonės

(IV dalis)

(Atkelta iš 5 p.)

Direktorės Rasos Žilinskienės iniciatyva 2008 metais įkurtas Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės Šeimos dienos centras, kuriame vaikus ugdo savo darbui pasišventusios pedagogės Gintarė Šilingienė ir Violeta Kursienė.

Kurdami mokyklą išlikome atviri kitų patirčiai ir linke savąja pasidalinti su kitais. Esame ne vieno respublikinio leidinio bendraautoriai. Kuo įdomi mokykla, pasakoja ir mūsų buvusio mokinio videografo Ryčio Meškauskio diplominis darbas – sukurtas dvidešimties minučių trukmės filmas. Mokyklos praktika kuriant susitelkusią bendruomenę ir inovatyvią, į mokinio ugdymą orientuotą mokyklą, atskleista Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros vaizdo mokomojoje medžiagoje „Atrask sėkmę“ – V., 2010 m.

2025 m. vasarą mokyklos pedagogai po dvidešimt aštuonerių vadovavimo mokyklai metų atsiveikino su direktore Rasa Žilinskiene. Mokyklos bendruomenė toliau žengia bendradarbiavimo ir dialogo kultūros puoselėjimo keliu. Pedagogai, mokiniai ir jų tėveliai, išsigrūnė pagarbos, atsakomybės ir bendradarbiavimo vertybes, jau senokai suprato, jog individualūs pokalbiai su mokiniais, refleksijų dienos mokyklos mastu, diskusijos klasėse, aktyviuosiuose mokiniuose, iniciatyvinėje tėvų grupėje ar Ateities seminarai visai bendruomenei yra naujų idėjų prisijaukinimo būdas. Idėjas įgyvendinant ir veikiant kartu daug lengviau mokytojams tinkamai taikyti šiuolaikinio mokymo principus, o kiekvienam mokiniui turėti vienodas ga-

Mokytoja Aldona Armonienė ir jaunieji choristai renginio metu, 2026 m.

„Jaunimas gali“ komanda, 2025 m.

limybes asmeninei sėkmei bei vertybinių nuostatų ugdymui.

Nuo 2025 m. rugpjūčio 20 d. Išlaužo pagrindinė mokykla kartu su Balbieriškio ir Pakuonio pagrindinėmis mokyklomis tapo Užnemunės pagrindine mokykla. Jai vadovauja direktorius Ramūnas Makaveckas, pavaduotoja ugdymui Audronė Ramoškienė bei pavaduotoja ūkio reikalams Asta Tamošiūnienė. Išlaužo mokiniai ir jų tėve-

liai toliau džiaugiasi įtraukia mokinių ugdymo kultūra, estetiškomis mokyklos aplinkomis, o tokie renginiai, kaip rajoninės mokinių ir pedagogų konferencijos, šeimos dienos minėjimai savaitgaliais su gausiu tėvelių ir socialinių partnerių įsitraukimu rodo, kad kartu nuveikiame labai daug. Ir mums taip gyventi mokykloje svarbu.

Pasirengimo mokyklos šimtmečiui kūrybinė grupė

Jiezo grafystei – 470 metų

(Atkelta iš 2 p.)

Gromyka, o taip pat ponas Jonas Skinderis, ponas Stanislovas Daugirdaitis (*LMP, It. Id. įrašas 287 – versta iš rusėnų kalbos*).

Tuo metu valstiečiai buvo dar neįbūdžiavinti, jie galėjo rinktis savo šeiminius, po metų išeiti pas kitus arba grįžti pas senuosius. Vadinas, Jonas Kudevičius su sūnumi nieko geresnio Jiezne nerado, o gal ir išsigando, o gal už juos buvo Petruchnai sumokėta. Tolesnio šio klausimo sprendimo Lietuvos Metrika nepaliečia. Kadangi vykęs valstiečių persikeldinimo procesas buvo masinis LDK, tai Jonas Radvila taip atsilygino už skundimąsi Valdovui. Bet kokia tolesnė dviejų giminių sąjunga, garsi ir ką tik atsiradusi, tapo negalima.

Bet tai pasako dar svarbų dalyką: Jiezo dvaras su centru Jiezne yra, jis funkcionuoja.

1524 m. – Jiezo dvare

„Apie kunigaikščio Motiejaus Mikitinyčiaus Jiezne vietininko Nečajaus vykdomą žmonių gaudymą ir plėšimą.“

Su Dievo Malone. Lenkijos karalius, Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Senasis. Laiškas Birštono vietininkui, kunigaikščiui Motiejui Mikitinyčiui. Jam, kad Jiezo vietininkas Nečajus savavališkai daugelį žmonių pagavo, į požemius uždarė ir žirgus, ir vežimus su daugeliu daiktų atėmė. Apie tai jam rašė Vilniaus vaivada Konstantinas (*LDK etmonas, 1514 m. rugsėjo 8 d. pergalingo mūšio prieš maskėnus prie Oršos karo vadas – V.K.*), griežtai įsakęs tuos žmones paleisti ir plėšimus baigti. Bet iki šiolei jis žmonių iš nelaisvės nepaleido ir plėšimų nenutraukė. Įsakau ir įspėju 300 kapų grašių, kad žmonės būtų paleisti ir plėšimai nutraukti. O jeigu jam ar jo vietininkui pritruks tam laiko, tai su jais bus elgiamasi pagal priimtą teisę. Raštininkas Kopot“ (Lietuvos istorijos institutas. Lietuvos Metrika. Knyga nr. 14 (1524–

Radvilų Erelis.

1529). *Užrašymų knyga 14, dokumentas 439 (375), Vilnius. 2008, p. 188*).

Susiduriame su baudžiaviniu gyvenimo būdu, plėšikavimu, savavališkumu. Tai vyko ir XVI amžiuje, ir XVIII amžiaus pradžioje, ir vėliau. Tai vyko Jiezną valdant ir kunigaikščiams Holovčinskams, ir grafams Pacams. Ne didikai tai vykdė, o jų tarnai.

Tik per konfliktines ūkinio gyvenimo situacijas sužinome bendrus procesus. Šiuo atveju apie vis stiprėjančią Jiezo įtaką Jiezo ir Šventininkų valsčiuje.

1539 metai

Dešimt metų po Pirmojo LDK statuto, jau įbūdžiavinusio valstiečius, prieš mirtį kunigaikštis Motiejus Mikitaitis, perduodamas savo valdą Jiezo grafystės įkūrėjui Jaroslavui Mikitaičiui, testamente įrašė: „Užrašau Jaroslavui Jiezo dvarą su Šventininkais, su bajorais ir tarnais keliuočiais, su valstiečiais lažininkais ir nelaisvais šeimynyškiais. Tas dvaras nuo seno turi įtvirtinimus, kuriuose stovi paruoštos muškietos“ (*Zbior dawnych dyplomow i aktow miast Wilna, Kowna, Trok prawoslawnych monasterow, cerkwi w rożnych sprawach. Wilno, cziesz II, 1843, p. 35*).

Taigi Jiezo dvaras, dvarvietė jau buvo 16 amžiuje. Neužmirškime to. Tai – Jiezo garbė. Tuo gali didžiūotis ir Balbieriškis. Jau nekalbame apie daugiau kaip 100 metų mus aplenkusią Birštono istorinę didybę.

Bus daugiau

Historikas Vytautas Kuzmickas

„Skautų rudens sueiga“, 2024 m.

„Jaunieji šauliai, 2026 m.“

Iš kairės: mokytoja Eglė Urbanienė su kolegėmis Aušra, Ramune ir Jolanta. 2024 m. Kroatija.

Trakų vaivadijos vėliava.

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė – VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (0 319 60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (0 319 60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (0 319 60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (0 319 60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 0 319 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 0 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais. Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spausdos lankai. Indeksas 67283. Tiražas: antradieniais – 1000 egz., penktadieniais – 1350 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Laikraščio veiklą ir projektą „Gyvenimo medis augina naujas šakas“ iš dalies remia VšĮ „Medijų rėmimo fondas“ (2026 m. bendrai skirta suma – 35534 Eur).

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (0 315) 73 786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ

Internete skaitykite: www.gyvenimas.eu, www.facebook.com/laikrastisgyvenimas